WASHINGTON

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 25-го ЧЕРВНЯ 1948. — No. 146. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 25, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СІМ КАНДИДАТІВ ЗГОЛОШЕНО НА РЕСПУБЛИКАНСЬКІЙ КОНВЕНЦІЇ

Филаделфія, 24 червня. — Щойно в год. 4.03 ранку в четвер покінчилося нічне зібрання Краєвої Республиканської Конвенції, яке почалося в середу в год. 9 ввечір. Нічне засідання було призначене на зголошування кандидатів на номінацію. Виявилося, що деякі кандидати зрезигнували наперед, порозумівшися з нюйорським губернатором Тамесом Е. Дюїєм, щоб у такий спосіб поставити його кандидатуру на першому місці та наперед запевнити йому вибір. Коли прийшло до позабучного викликування стейтових делегацій, щоб вони заявилися в справі кандидатів, делегація стейту Алабама, яка була першою в списку, відступила своє місце делегації стейту Ню Йорк, а ця делегація зголосила губернатора Дюія як свого кандидата. Номінаційну промову для Дюія виголосив сен. Едвард Мартин з Пенсилвенії, який назвав Дюія „найбільшим адміністратором в Америці". Після промови, перервано оклики, почалася маніфестація в честь Дюія. Виявилося, що крім наперед умовлених делегатів, перейшли на бік Дюія ще 3 стейтові делегації, а саме: Пенсилвенії, Мізурі й Індіяни.

Другою голосною маніфестацією була овація в честь сенатора з Огайо, Роберта Тефта, якого поставив кандидатом на номінацію другий сенатор з Огайо, Джан Брикер. Він при попередніх виборах був кандидатом на віцепрезидента разом з Дюїєм, який тоді кандидував вперше на президента. Найголовнішою була парада в честь Гарольда Стасена, якого номінацію зголосив конгресмен Волтер Джуд з Минесоти. Інші зголошені кандидати, як любимці своїх стейтів, такі: губ. Ирл Ворен з Каліфорнії, сен. Реймонд Болдвин з Конетикат, сен. Артур Г. Ванденберг з Мишиген і ген. Доґлес Мек-Артур, родом з Висконзин.

Спроби недопустити Дюія до номінації.

Після покінчення нічного засідання конвенції виявилося, що Дюї має за собою 391 голосів, а до вибору потрібно йому 548 голосів. Між іншими кандидатами почалися старання, щоб спинити дальший перехід стейтових делегацій на бік Дюія, а перед у такій „праці" веде Гарольд Стасен. Він як кажуть, має порозуміння з сен. Ванденберґом. Стасен годиться на становище віцепрезидента при номінації. Ванденберґ дальше тримається своєї тактики, за собою не агітує, а твердить, що прийме кандидатуру, як його поставлять.

Голосування балотами призначене на 11 годину ранку в четвер 24 червня. Коли б прийшло до повної рівноваги сил між двома головними „суперниками", а це між Дюїєм та Тефтом, тоді, як передбачують, делегації можуть погодитися на Ванденберґа, як „чорного коня". Коли б Дюї дістав потрібне число голосів при третім голосуванні, як він заповів, то конвенція може покінчитися перед пятницею.

ЕПИСКОП ЛАДИКА ПІДНЕСЕНИЙ ДО СТУПНЯ АРХІЕПИСКОПА.

Винипег, 18. червня. — Апостольський Делегат, Високопреосв. Ільдебрандо Антоніутті в Отаві, оповістив, що Впреосв. епископ Василій Ладика піднесений до ступня й гідности архіепископа. (Українські Вісті, Едмонтон).

СУДОВА ЗАБОРОНА МОРСЬКОГО СТРАЙКУ НА 80 ДНІВ.

Ню Йорк. — Федеральний суддя Джан В. Кленсі видав заборону морського страйку на протяг 80 днів на підставі закону Тефта-Гартлія. Заборона відноситься до моряків, яких кораблі оперують у пристані в Ню Йорку і в Мексиканським заливі. Моряки з західного побережжя належать під юрисдикцію суду у Сан Франсиско, а моряки з Великих Озер, на границі Канади, під юрисдикцію суду в Клівленді. Усі три суди припинили були хвилево страйк на 10 днів.

ПРОВІРКА КОМУНІСТИЧНИХ ЗАТІЙ В ЮНІЯХ.

Ню Йорк. — Конгресмен Фред Гартлі, який є співавтором робітничого закону разом з сен. Тефтом, заповів, що конгресова комісія Неамериканських Діянь почне негайно основну провірку підривних комуністичних затій в робітничих юніях, щоб положити кінець викидуванні робітників з праці, коли вони відважуться не слухати комуністичних наказів. На перше переслухання комісії на найближчу середу дістали вязвання управителі крамниць Блумингдейл, Гімбел і Лернер, бо саме у тих крамницях відділ юнії заборонив працювати робітникам, які виявили своє негодування проти комуністів. Відділ 3 юнії продавців у крамницях є під контролею комуністів. Крім того відділ юнії обстоює заключення контракту з управами крамниць, на підставі якого крамниці мають усунути з праці протикомуністичних робітників.

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ТРУМАНА ЗА ЗМАГАННЯ ЗРІВНАТИ ПРАВА.

Канзас Сіті, у стейті Мизурі. — Делегати, які зїхалися на Краєву Конвенцію Товариства для Зрівняння Колірових Людей висловили признання президентові Трумановi за те, що він, виступаючи в обороні зрівняння прав білих людей з чорними, зовсім свідомо зарискував своєю політичною карієрою. Оскар Ювин, адміністратор Федерального Забезпечення заявив, що кожний інший президент був би зайняв обережніше становище і не був би наразив себе на таку вороженечу, на яку виставив себе президент Труман.

Уряд зладив лісту фактів з „холодної війни"

Вашинґтон, 23. червня. — Департамент стейту не скривається, що він зладив лісту поламаних Советами договорів, які довели до теперішньої „холодної війни" з усіми її наслідками. Лісту виготовлено на бажання сенатської комісії закордонних справ негайно після того, як президент Труман у своїй промові на спільній сесії обох палат конгресу 17. березня заявив, що „Росія постійно легковажила договори, які мали бути підставою миру.

Головних поламань договорів нараховано 37, але вони ще не всі. Зрештою все таке скомпліковане, що треба добре розбирати, що є поламання, а що недотримання умови. Ламання договорів почалося з конференції в Потсдамі в 1945 р. Щоб відвернути від себе увагу, Совети почали закидати Західним державам, у першу чергу Америці, ламання умов. Це саме було початком „холодної війни", яка триває досі. Американські дипломати, як твердить Джек Верклі, вашингтонський кореспондент Ню Йорк Гералд Трибюн, є свідомі того, що Росія вживає тоталітарної пропаганди, щоб недопустити до миру з Німеччиною. Тому, що тепер уже наладнано американські пляни для Західної Німеччини, наспів час, щоб відверто виявити, про що йшла і досі йде справа. Ціль теперішньої американської закордонної політики, як каже Верклі, зосереджується в бажанні створити політичну й економічну рівновагу в світі, щоб у такий спосіб приневолити Совети додержувати договорів. Як це не буде осягнене, нема рації заключати нові договори з Росією.

АРАБИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ РЕСПУБЛИКАНСЬКОГО СТАНОВИЩА ДО ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 24. червня. — Представник Арабського Високого Комітету для Палестини в ООД звернувся вчора телеграмою до Республиканської конвенції у Филаделфії, висловлюючи своє невдоволення зі становища конвенції до справи Палестини. В телеграмі висловлюється арабський жаль, що Республиканці, „з одним оком на жидівські голоси", зробили Палестинську справу „внутрішньою проблемою американської політики" та говорять про державу Ізраїля, на яку ніколи не погодяться араби.

ПЕРЕГОВОРИ З ДЕРЖАВАМИ ЗАХІДНОГО БЛОКУ.

Вашингтон. — На пресовій конференції підсекретар стейту Роберт А. Ловет заповів недалекі розмови з державами Західної Европи в справі заключення оборонного договору. Дискусія буде оперта на резолюції Ванденберга, яку ухвалив сенат. В резолюції стверджено потребу посилення Організації Обєднаних Держав при допомозі регіональних організацій. У резолюції передбачена мілітарна допомога збоку Злучених Держав.

Ції ревеляції підсекретаря Ловета кинули деяке світло на конференцію держав советського блоку, яка відбувається у Варшаві. Нема сумніву, що рішення цієї конференції спонукають Америку до приспішення своєї акції. Рішальним моментом для дальшої акції буде конференція в справі плавби на Дунаю, яка має початися в Бєограді 30. липня. На тій конференції покажеться, чи з Росією можна буде вести переговори, чи треба буде їх залишити.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ЗДОРОВЛЯ.

Вашингтон. — Департамент стейту оприлюднив імена 21 осіб, які назначені членами світової Конференції Здоровля, що почалася в Женеві, у Швайцарії, 24. червня. Делегацію одобрив президент Труман, а на її чолі стоїть Тамес Парран, медичний директор Федеральної Служби Здоровля.

ПІДПИСАНО СТАТУТ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Підготова Комісія для організації Української Національної Ради повідомляє з Европи, що там в дні 10. червня представники всіх українських політичних партій вже підписали статут цеї Ради. Статут підписали: 1. Українське Національно - Демократичне Обєднання; 2. Українська Соціялістично-Радикальна Партія; 3. Українська Соціял-Демократична Робітнича Партія; 4. Українська Партія Соціялістів-Революціонерів; 5. Українська Революційно - Демократична Партія; 6. Український Національно-Державний Союз; 7. Організація Українських Націоналістів; 8. Організація Українських Націоналістів - Революціонерів. Таким чином, всі вичислені партії признали, що всі державно-правні прерогативи верховного державного органу українського народу належать єдино державному центрові Української Народної Республики.

Внутрішня кріза держави Ізраїля

ПРОТЕСТАЦІЙНА РЕЗИГНАЦІЯ ДВОХ МІНІСТРІВ; МАСОВІ АРЕШТИ ІРҐУНІСТІВ.

Тель Авів, Ізраїль, 24. червня. — Вчора, після битви між ізраїльською армією Гаганаг та радикально-терористичною Ірґун Цвай Лоймі, яка намагалася висадити на побережжі Палестини доведену кораблем зброю проти постанов примир'я, дійшло до серйозної першої крізи в уряді Ізраїля, що може мати вплив на дальшу долю цеї новоствореної держави. Корабель зі зброєю, як уже повідомлено, під час битви загорівся і експльодував. Негайно після битви ізраїльський уряд заарештував біля 70 ірґуністів, а їх організація проголосила, що вона в дальшому не визнаватиме теперішнього уряду. Положення погіршилося, як двох членів уряду, міністер релігійних інституцій, рабін Меєр Берлін, і міністер іміграції, Моше Шапіро, зголосили свою резигнацію на знак протесту проти вчорашніх подій. Міністер Берлін обвинувачував премієра Давида Бен-Гуріона, що в своїй акції проти Ірґун він діяв самочинно, не питаючи поради інших членів уряду. Він рівночасно домагається встановлення окремої комісії, яка розслідила б цілу справу та не допустила до встановлення диктатури в країні. Ірґуністи повідомили, що вони перестануть визнавати уряд Ізраїля, а їхні вояки, які в останньому вступили в ізраїльську армію, будуть з неї відкликані. Молода жидівська держава переживає грізну внутрішньо-політичну крізу.

КОЗАЦЬКА БУЛАВА В КАНАДІ.

Торонтський „Ди Івнінг Телеграм" з 19. червня надрукував великий ілюстрований репортаж про проф. Василя Іваниса, що в останньому приїхав до Канади з табору скитальців в Німеччині. В репортажі переповідається довгу історію проф. Іваниса, від його отамування серед Кубанських козаків, боротьбу проти большевиків, довгі роки наукової праці на іміграції, аж до його приїзду до Канади. При цій нагоді багато оповідається про історію України, головно козацьку історію, у звязку з козацькою булавою з-перед 400 років, яку проф. Іванис привіз зі собою до Канади та яку сподівається що колись вручити „належно встановленому Отаманові вільної і незалежної української козацької республики на Кубані". Рівночасно з репортажем поміщено дві фотографії; репродукцію „Вїзду Богдана Хмельницького до Києва" з довшим вияснeнням та закінченням латинськими літерами: „Слава Україні"; на другій фотографії видно проф. Іваниса, пропов. М. Фесенка, і козацьку булаву.

СПРАВА ЕСПАНІЇ ЗНОВУ НА ПОРЯДКУ НАРАД РАДИ БЕЗПЕКИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 24 червня. — Рада Безпеки ОД погодилася вчора поставити знову справу уряду ген. Франка в Еспанії на порядок своїх нарад в найближчу п'ятницю. На це не було жодної окремої причини, тільки звичайне рутинове повідомлення генерального секретаря ОД про резолюцію Загального Зібрання з минулого жовтня, коли то Загальне Зібрання відмовилося потвердити попереднє рішення про відкликання з Мадриду голов дипломатичних місій.

ТУРБОТИ О. Д. ЗІ 110 ЖІНКАМИ ОДНОГО ЧОЛОВІКА.

Лейк Соксес, Н. Й., 24. червня. — Протекторатна Рада ОД мала вчора турботу зі справою 110 жінок одного чоловіка, іменно, шефа племени Біком в британському Камеруні в Африці. Деякі представники домагалися доходження, інші перейти над цим до порядку дня, а представник Іраку, що сам, виходило б, боявся одної жінки, бо залишився парубком, пропонував, щоби залишити „чоловікові самому пізнати безнадійність його поступування". Вкінці вирішено передати справу до Комісії Людських Прав.

КОНФЕРЕНЦІЯ КОМІНФОРМУ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Варшава, 24 червня. — Вчора тут почалася конференція міністрів закордонних справ Советського Союзу і його 7 східно-европейських сателітів, головним предметом нарад якої є справа Німеччини. В конференції, що відбувається під проводом міністра Молотова, беруть участь міністри закордонних справ Польщі, Чехословаччини, Юґославії, Румунії, Мадярщини, Болгарії та Альбанії, а з ними багато господарських і військових спеціялістів. В дальших нарадах мав би взяти участь теж советський головнокомандуючий в Німеччині, маршал Соколовський. Звертається увагу, що в останніх двох тижнях Совети вже майже закінчили мотати свою сітку військових союзів між сателітами, які теж вже майже усі мають торговельні договори зі советською зоною Німеччини. В приділленні про конференцію советським звичаєм не подано її цілей, але вважається, що головним предметом нарад є заходи західних союзників щодо встановлення західно-німецької держави, та відповідна советська протиакція, завершенням якої мало б бути встановлення „всенімецького уряду" в советській зоні. Вважається теж за можливе і правдоподібне, що Совети в цій акції схочуть заключити з Німеччиною сепаратний мир, хоча на це їм не дозволяє зобов'язання зі західними союзниками.

БЕРЛІНСЬКА КРІЗА ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

Берлін, 24 червня. — Негайно після того, як західні союзники заповіли введення в своїх зонах Берліна нової німецької марки у відповідь на советську грошеву реформу в цьому місті, Совети остаточно завершили свою блькоаду міста, перериваючи цілком комунікаційний звязок із західними зонами. Єдине получення, яке ще західним союзникам залишилося з їхніми зонами Берліна, це повітряна дорога. Проте, не можна забезпечити постачання для цілого, теж німецького населення західних зон в Берліні. Совети рівночасно почали безпосередню акцію проти індустрії в західних зонах міста, перериваючи доставу для них електричної енергії. В самому місті між німцями комуністи почали заворушення, що проявилося вчора головно на засіданні міської ради, як комуністи почали бійку тоді, як Рада відмовлялася від советської контролі. В загальному вважається, що советсько-західна боротьба за Берлін увійшла в свою останню стадію.

БРИТАНІЯ ПОТВЕРДЖУЄ ПРАВО АЗИЛЮ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВТІКАЧІВ.

Лондон, 24 червня. — Лорд Гендерсон, парляментарний підсекретар в міністерстві закордонних справ, заявив вчора в Палаті Лордів, що британські власті в Німеччині й Австрії ніколи не відмовлять права азилю політичним втікачам з країн за залізною заслоною. Він зложив цю заяву в звязку зі запитом в справі поголоски, що британці видають втікачів Советам.

АВСТРІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ СОВЕТСЬКОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ.

Відень, 24 червня. — Австрійський уряд звернувся вчора окремою нотою до Контрольної Ради Союзників, протестуючи проти советської інтервенції у внутрішні австрійські справи та прохаючи від західних союзників охорони перед советськими насильствами. В австрійському звернені стверджується, що кожне австрійське доходження в справах „нелегальної й анти-демократичної активности" в країні Совети вважають за „загрозу для їхньої безпеки". Австрійське зажалення внесено у звязку зі заарештуванням Советами високого австрійського поліційного урядника, Антона Марека, який під безпосереднім наглядом міністра внутрішних справ мав за завдання простежувати активність кожної нелегальної групи, що могла б загрожувати насильним переворотом в країні. При цій нагоді австрійський уряд рішучо заперечив будьяку можливість підтримання австрійських громадян проти Советів.

ЗАВОРУШЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ В НЕАПОЛІ.

Рим, 24 червня. — Вчора в місті Неаполі дійшло до кривавих заворушень безробітних у вислід чого 30 осіб було поранених, в тому 5 карабінерів. Розагітована комуністами толпа загрожувала публичному ладові, заставляючи поліцію до вжиття пальної зброї.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПОГРОМ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В АЛЬБАНІЇ.

Рим, 24 червня. — Офіційльний орган Ватикану, „Осерваторе Романо", подає в останньому числі звідомлення про справжній погром католицької церкви в большевицькій Албанії. З всіх 5 албанських єпископів большевики двох убили, двох запроторили на довголітню каторгу, вимордували рівночасно велику частину духовенства та цілком стероризували тих нечисленних, що ще залишилися.

ПІДПИСАНО БРИТАНСЬКО-ЕСПАНСЬКИЙ ДОГОВІР.

Мадрид, 24 червня. — Вчора тут підписано британсько-еспанський торговельний договір, подробиць якого не подано. За Еспанію підписав міністер закордонних справ Артахо, а за Британію місцевий дипломатичний представник: Говард.

СМІЛИВА ВТЕЧА ФІНЦІВ ВІД БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ТЕРОРУ.

Портсмут, Англія, 24 червня. — До місцевого порту заплили вчора 12 фінців між ними 1 жінка, які малим рибацьким човном втікли від большевицького терору в їх країні. Тут вони роблять закупи харчів та інших предметів і вибираються в дальшу подорож до Арґентини.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожда зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

ПЕРЕМОГА СПРАВЕДЛИВОЇ МАЙНЕРСЬКОЇ ВИМОГИ

Майнери мягковугільної промисловости мають право до місячної старечої пенсії, в сумі $100, з майнерського „Добродійного фонду". Таке рішення запало в Вашингтоні в Дистриктовім суді, а видав його суддя Т. Ален Голдсборо. Цей суддя є добре відомий з попередних процесів з Джаном Луїсом, головою Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, а зокрема з грошевих кар, наложених на Луїса та юнію. Та цим разом „виграв" Луїс. Одначе правда така, що це не є його вигра, але вигра майнерів, вигра їхнього слушного домагання.

Суддя Голдсборо, що в попередних процесах давав гостру науку Луїсові за його непогамованість у справі майнерських страйкових вибухів, вислухавши його двогодинної відповіди на домагання Езри Ван Горна, тростіса власників копалень мягкого вугілля, щоби припинити виплату майнерської старечої пенсії, прихилився до аргументів Луїса та Майнерської Юнії Щобільше, він додав ще й від себе тепле слово в бік тяжко працюючих майнерів, підкресляючи, що ця пенсія дуже марна, але хоч піддержує гідність людини і не заставляє її іти на старість на жебри. Суддя теж визнав, що створений в 1947 році „Добродійний Фонд", з якого виплачуватимуть старечу пенсію, повстав на підставі договору між власниками копалень і майнерською юнією, а не між власниками і робітниками, як це розумів Чарлз О'Ніл, що виступав на суді як представник власників копалень. Таким робом старечу пенсію може тепер юнія виплачувати і таким майнерам, які не працюють у тих власників. Очевидно, що й в цьому випадку майнери, які домагаються старечої пенсії, мусять мати 62 роки і доказати, що працювали 20 років у промисловості мягкого вугілля.

Від цього рішення судді Голдсборо може бути ще апеляція. Тоді справа в виплатою старечої пенсії майнерам була б відложена, бо фонди „Добровільного Фонду" заморожено на внесення власників копалень до часу, поки суд не вирішить цеї справи остаточно. Та ледви, чи така апеляція буде, а як би і була, то загальна опінія є така, що вона не вдержиться і рішення судді Голдсборо буде затверджене. Треба припускати, що власники копалень приймуть рішення судді Голдсборо в справі старечеї майнерської пенсії, а тим самим отворять шлях до нового контракту з Майнерською Юнією, бо старий контракт вигасає з днем 30 червня, а Луїс держиться засади, що як нема контракту, то нема й праці. В минулому це означало майнерський страйк. Нині воно обмежене правом уряду на 80-дневний „інджонкшен" проти юнії, як це передбачає закон Тефта-Гартлія. Та не думаємо, щоб і до цього дійшло, бо навіть Луїс не має охоти до страйку.

Значить, що як власники копалень виявлять добру волю, то тим разом ніякого вугільного страйку не буде. Як так станеться, то матимемо наглядний доказ, що таки є далі можливости мирної й розумної полагоди конфліктів між зорганізованим робітництвом і працедавцями, не зважаючи на закон Тефта-Гартлія, який ухвалено в конгресі в часі страйків і під впливом реакції, зверненої проти юнійних диктаторів.

Посол Глинка про розвязку питання скитальців

Посол канадійського парляменту, Антін Глинка, добре відомий теж і американським українцям зі своїх промов у стейтах, виголосив в парляменті 31. травня 1948 р. знамениту промову в оборону скитальців в Европі, взиваючи водночас демократичні потуги остаточно розвязати питання дальшої долі скитальців. Українські газети в Канаді друкують цілу цю довгу промову в перекладі, а ми згадаємо за неї загально, при чому хочемо висказати признання послові Глинці за його працю в справі поліпшення долі українських скитальців, як і за те, що вживає парляментарної трибуни теж і для обговорювання української справи і оборони права українського народу на вільне й самостійне життя.

Це вже сьомий раз, каже посол Глинка, приходиться йому забирати в парляменті слово в справі скитальців, а говорить він так часто тому, бо знає, що скитальці в їхньому положенні не можуть самі за себе впімнутись.

Посол Глинка обговорив основно історію „славної" репатріяції, згадуючи за розпорядки, видавані в цій справі головно збоку УНРРА, а вкінці теж від ІРО. Розповів про різні методи примусової репатріяції, цитуючи такі журнали як „Лайф" на доказ, як то „британські та американські війська гнали скитальців масово на совєтський бік" наче „африканських невільників за невільничих часів". Щойно, як Захід переконався, що скитальці готові радше поповнювати самогубства, ніж вертати до Совєтів, зачато припинювати примусову репатріяцію. Далі обговорив посол Глинка зменшування пайків їжі та „переселювання мешканців одного табору до другого, щоб заломити скитальців морально", доказуючи ці речі урядовими документами і звідомленнями урядовців. Ці надужиття, казав посол, були ділом головно таких бувших службовців УНРРА (а теж і деяких з ІРО!), які звикли шукати директив у Москві, а не в Лондоні, чи Вашингтоні.

Обговорюючи теперішній стан скитальців, яких має бути 1,551,900 осіб, а в тому 750,000 таких, якими мусять зайнятися ці, що підписали ІРО, посол Глинка, підкреслив, що скитальців не можна довше держати в таборах, а треба їх пересилити. Перші кроки в цій справі вже зробила Підготовча Комісія ІРО і багато скитальців вже виїхали до Великої Британії, Бельгії, Голяндії, Франції, Канади, Злучених Держав, Південної Африки, Австралії, Швайцарії, Гватемалі, Аргентини, Бразилії, Болівії, Чіле, Коломбії, Еквадору, Парагваю, Перу і Венезуелі. Велика Британія прийняла до себе поважне число скитальців, а тепер приймуть їх у більшому числі теж і Злучені Держави.

Канада, казав посол Глинка, повинна прийняти більшу скількість скитальців, бо це буде з великою користю для самої країни. На доказ цього посол Глинка подав статистику незаселеної землі в Канаді, а здатної до управи і положеної біля залізниць, або на таких теренах, де мають бути побудовані залізниці. При помочі цеї статистики посол Глинка доказував, що Манітоба може примістити на землі 29,680 нових поселенців, Саскачеван 105,120, Алберта 363,155, а Брітійська Колумбія 233,780. Кругло Канада може примістити легко 731,735 нових поселенців.

Посол Глинка боговорив далі потребу облекшення теперішніх приписів щодо здоровля скитальців, дораджуючи керуватись у таких справах гуманітарними зглядами, бо тут іде про жертви війни і комунізму, а теж і нездорових відносин у самих таборах. „У всякому випадку число скитальців, відкинених іміграційними комісіями, яке виносить від 20 до 56 відсотків, є завелике, коли гуманність взагалі відограє якубудь ролю в цій справі", казав посол Глинка. Пропонуючи змодифікувати строгі вимоги щодо здоровля скитальців, посол Глинка дораджує допускати не лише найближчих кревних, але й дальших, а теж відноситись прихильно до аплікацій, в яких гарантується працю і утримання скитальців, без огляду на їх звання чи вік. Далі посол Глинка заявляється за допущення більшої скількости осіб, що відомі з праці на культурному чи мистецькому полі, чи є спеціялістами в різних ділянках. Такі особи, каже посол Глинка, є на скитальщині. Вони, які жили під совєтською владою, могли би бути корисні ще й з цього боку, що розповіли б правду про життя у Совєтах. Посол Глинка обговорив ще переселенчу трагедію з розбиванням родин, а теж і долю сиріт, зокрема українських, яким так тяжко дістатись до Америки чи Канади.

Інформувати правдиво й докладно!

При кінці своєї довгої промови звернув посол Глинка увагу на те, щоби точно інформувати про деякі важні рішення в іміграційних справах. Наприклад, каже посол Глинка, мало хто знає про підмогу на переїзд для груп, а також і для поодиноких імігрантів. Це рішення є дуже важне для тих громадян, що не можуть заплатити повних коштів переїзду своїм кревним. Отже Підготовча Комісія ІРО оголосила 5. січня 1948 „Засаду поступування", яка звучить так:

„Хвилева заборона, видана дня 18. вересня 1947, що обмежувала прохання за поміччю в звязку з плянами масового переселення до тих осіб, що одержують опіку та утримання, була знесена з початком листопада. Подібно особи, що просять помочі для особистого переїзду, не потребують уже покривати щонайменше 50 відсотків цілого кошту подорожі. Тепер усі відповідаючі вимогам втікачі й скитальники, які підпадають під секцію С першої частини додатку до конституції, мають право прохати ІРО грошевої помочі для переселення, будьто з плянами масового переселення, будьто як індивідуальні подорожні".

„Закидує державам фарисейство у справі скитальників".

Такий є наголовок статті, яку помістив „Ню Йорк Таймс" з 5. травня 1948. Цю статтю зацитував посол Глинка вцілості при кінці своєї промови. В ній передано це, що сказав на цю тему Вилйєм Гелам Так, екзекутивний секретар Підготовчої Комісії ІРО, а цей знов „одверто закинув фарисейство та брак милосердя урядам, що взяли на себе обовязок розвязки питання скитальників після другої світової війни", а тепер „глядять на втікачів, як на певну скількість робучого матеріялу, нехтуючи людський бік справи й дивлячись дуже короткозоро на наслідки свойого теперішнього поступування"

Посол Глинка згадав ще й за „право азилю", цитуючи такий уступ зі статті журналу „Лайф" про політичний азиль для бездержавних осіб:

„Ми мали колись у цім краю, подібно як у наших справжніх союзників, велику й славну традицію політичного азилю. Комуніст Троцький, наприклад, був дуже щасливий, коли міг втекти з царської Росії до Ню Йорку. Однак, представте собі це на зміну: сьогодні Совєтська Росія не признає права азилю, пятнуючи своїх власних утікачів як зрадників заслугуючих на кару смерти, за виїмком хіба тих „приятелів робучого клясу", що мусять утікати з заграниці назад до Совєтського Союзу...

„Від коли ми мали свою власну владу, ми завше нарівні з іншими вільними краями світу давали в себе захист гнобленим або політичним утікачам. Чи наша національна память уже не дописує? Коли ми прийняли би тут усіх теперішних европейських скитальників, жидів і нежидів, то це збільшило би наше населення на менше як один відсоток. А хто знає наскільки відсотків це скріпило би силу світла нашого демократичного смолоскипу у теперішнім щораз то темнішим світі?

„Чи є де нарід, що міг би сказати, що його не збагатили ті, для яких він був гостинний? Чи може який нарід сказати, що він не збіднів через тих, що від нього втекли?

„Ми мусимо дати добрий приклад, жертвуючи азиль якійсь частині того мільйона людей, що втекли від комунізму. Дослівно й щиро, ради Господа Бога, випустім тих людей з їхніх кліток. І спровадьмо сюди тих, що хочуть до нас прибути".

Надіюся, заявив посол Глинка, кінчаючи промову, що й тепер переможе засада уділювання азилю тим, що його потребують і що вірять у демократію та в Бога.

Олекса Грищенко

Недавно „Свобода" принесла новинку про заповіджену появу книги, присвяченої життю і творчості Олекси Грищенка. Ось ця книга лежить перед нами, прегарно видана книга, що до неї текст написав Поль Фіран, головний директор королівських музеїв у Брюселі (Бельгія). Побіч тексту, що подає живим, тільки французам притаманним своєю легкістю стилем, головні риси Грищенкового малярства, знаходимо в книзі 42 репродукції, в тому десять колірових. Ці останні особливо важні, бо Грищенко передусім кольорист. Ще 1926 р., після перших вистав Грищенка в Парижі, вибаглива французька критика писала: **молодий український кольорист здобув Париж.** Сьогодні — творчість Грищенка прирівнюють до творчості Ван Гога, Ренуара й Матіса, тобто до найвищого, що знає сьогочасне світове малярство.

Хоч американські колекції, напр. фундація Барнеса в Филаделфії, колекція Вітмора в Бостоні, Керігена в Ню Йорку, мають численні твори Грищенка, українському загалові на американській землі Грищенкове імя відоме ще дуже мало. Не так було в Галичині, де мистець часто виступав на виставках, а Національний Музей у Львові має у своїх збірках кілька найкращих малюнків Грищенка. Тому то, з нагоди появи монографії про нього і його творчість, хотіли б ми занзайомити й наш американський загал ближче з цим цікавим мистцем і майстром.

Олекса Грищенко родом з невеликого міста на Чернігівщині — Кролевця. В родині були ще живі козацькі й чумацькі традиції, зрештою, та частина України вся ще дзвеніла голосами славного минулого, була вона колискою Гетьманщини. В недалекому Батурині проминуло дитинство Грищенка, пізніш переїхав він до Чернігова. Із захопленням мистець згадує сьогодні свої знайомства з М. Коцюбинським, Б. Грінченком, М. Чернявським, М. Вороним... Потім приходить Київ, наука в робітні мистця Святославського. Літом тягне його непереможно Крим і море, куди ходив чумакувати його дід. Але Київ не був тоді ще визначним мистецьким осередком, і мистець виїзджає в Москву, де його захоплюють збірки модерного французького малярства Щукіна й Морозова. Тут, 1909 р., мистець і вперше бере участь у великій мистецькій виставці. А вже 1911 р. бачимо Грищенка в Парижі, куди він подався пізнати в оригіналах твори великих кольористів; його заполонює велика творчість Сезана і ті модерні рухи, що вийшли від нього. Вернувшись, Грищенко бере участь у рухливому житті тодішніх російських мистецьких організаціях, але водночас закінчує московський університет у ділянці біології. Незабаром випускає одну із своїх книжок про візантійське мистецтво, в якому він виробляється на спеціяліста. Рік перед першою Світовою Війною Грищенко їде в Італію, обходить її майже пішки, оглядає церкви, музеї, памятні мсця. Потому війна і він знову в Москві, розвиває велику педагогічну діяльність, аж — приходить революція. Грищенко відмовляється від пропонованого йому керівництва Третяковською галерією і виїзджає — на Україну. Там війна, голод, холод, хаос. Мистець одного дня опиняється в Сивастополі, а звідти — в Царгороді (Константинополі).

Царгород, не зважаючи на те, що мистець жив у ньому в голоді, заполонює його феерією своїх барв, пишнотою Сходу. Тут він пише свій щоденник — про свої мандрівки і погоню за хлібом, про свої творчі відкриття і переживання. Бо Царгород — столиця візантійського цісарства, а візантійське мистецтво Грищенко знав, як мало хто, і вмів його цінити. Одночасно Грищенко малює свої акварелі, і ось одного дня американський колекціонер Вітмор з Бостону, побачивши ті малюнки, закуповує їх щось 60,- до своєї збірки. Пізніш у Парижі ті акварелі появилися у виданім

(Докінчення на стор. 3-тій).

Олексій Андрієнко.

ПРОВОКАЦІЇ КРЕМЛЯ В УКРАЇНІ

7)

Сам Бусигін, як і його сусіди й колеги по підривній підпільній роботі — Ткачук і Чернов — потребував коштів. Багато коштів, щоб утримувати в дуже складних і важких умовах підпільної роботи за воєнного часу не малу свою агентуру. І, він наполегливо звертався до Кремля.

Йому відповіли:

— Засоби добувайте з місцевих ресурсів.

А на повторні вимоги тих засобів, з посиланням на те, що збирання добровільних податків може скоро повести до провалу підпілля, з Москви ще раз і категорично сказали:

— Нічого не дамо. Добувайте — де і як хочете. Пам'ятайте: „всьо для родіни!"

Щоб іще ґрунтовніше запевнитися в можливостях добувати „де і як хоче", Бусиґін домігся розшифрування голосного клича: „всьо для родіни" і... домігся собі права почувати себе „понад законом ".

Таке право йому з Кремля охоче дали.

Людською мовою це мало би звучати так:

— Все, що Бусиґін зробить — і найжахливіший, з людського погляду, злочин — не буде йому зараховано за злочин, бо — „всьо для родіни".

Тоді стали систематично знищати в місті над Бугом видатніші й заможніші місцеві жиди: директори банків, заводів, фабрик, великих підприємств, їхні жінки й родички, і дійшло до того, що на це примушені були навіть німці звернути свою увагу.

Почалися розшуки, допити, слідства.

Випадково виявлено було — спочатку кілька, а далі більше й більше — сімнадцять трупів забитих жидів і жидівок — із тих, що бозслідно були зникали: їх викидали на берег каламутні хвилі бистроплинного Бугу. Люди були постріляні, видно, добре перед смертю пограбовані, бо навіть з одягу пообдирані.

А тривога серед жидівських верств населення зростала й ширилася. Поголоски про те, що по інших містах німці вже повинищували масово вішаючи, чи розстрілюючи з кулеметів, або (як було в Харкові, біля тракторного заводу) висаджуючи в повітря мінами тисячі зігнаних з усього міста жидів, разом із немічними стариками й малими дітьми, — ці поголоски докотилися вже і до міста над Бугом і лютою пропасницею смертельного жаху затрясли серцями тисяч ні в чому неповинних.

Жиди масово кинулись до Бусиґіна:

— Рятуйте!

Він приймав у своїй віллі над Бугом тільки по одному чи по одній. Вислухавши жалісливе благання врятувати — перекинути літаком кудись далі від жахливої влади чорної смерти в образі озброєного до зубів фашиста, лагідно погоджувався, казав принести якнайбільше всяких цінностей, принесені цінності відбирав, заводив клієнта чи клієнтку в льох колишньої турецької фортеці і там... власноручно стріляв жертву з пістоля. Роздягнуті трупи скидав спочатку в Буг, а потім, коли прочан набиратися стало аж надто багато, залишав їх безформними купами просто в льохах.

Наслідок:

Сімнадцять трупів застріленних і пограбованих Бусиґіним викинув Буг на берег, сто тридцять один труп виявлено в льохах фортеці, поруч Бусиґінського житлового приміщення.

Загинули:

Директор Індпошиву, директор лікерного заводу, жінка директора банку, директор цукроварні іт. д., і т. д. Все — жиди.

І ще наслідок: Бусиґін здав до каси своєї підпільної комуністичної групи на видатки по роботі „для родіни" близько мільйона карбованців. З місцевих ресурсів...

І Кремля вже своїми домаганнями коштів на видатки більше не тривожив.

Сам Бусиґін висловлювався з тієї нагоди так:

— Для спасения родины каких нибудь двести жертв — ето відь, в сущности, ничто...

V. „Народна Партизанка"

„...Партизанские отряды
Занимали го-о-рода-а..."
(З сов. партиз. пісні).

Як на Кавказі хутко і спритно печуть відомі чуреки, на Україні — гречані млинці, а на Молдавії, скажемо, мамалиґові пляцики — тяп, ляп і — готовий черговий витвір нескладного, з давніх давен озвичайного, куховарства, — так у Кремлі — хутко, спритно, не мигнувши оком, не моргнувши насупленою бровою, на чергове замовлення „хазяїна", виготовляють „народніх героїв".

Особливо насобачилися в цій галузі за другої світової війни. Тих героїв напечено за час війни стільки, що навряд чи й цілий найзаможніший кавказький аул перед великими святами числом своїх, наспіх готованих, чуреків, спромігся б із Кремлем конкурувати. То інша справа, що більшість тих „героїв СССР", після закінчення війни, опинившись на не дуже то щедрій совєтській пенсії, примушена (особливо каліки) тинятися попід хатами, жебрачити шматок хліба, щоб голодом не загинути, чи мовчки йти й ставати „з довгою рукою", як кажуть на Україні, на церковному цвинтарі, виставивши рясно уквітчані орденами, але фізично покалічені груди, і несміливо простягати ту руку до перехожих:

— Подайте героєві, що милість ваша...

(Дальше буде).

Д-р Володимир Ґалан.

Новий іміграційний закон та наші завдання

В суботу, дня 19. червня ц. р. заходи і праця американських допомогових організацій, а в тому і Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, увінчалися великим успіхом, бо сенат ЗД ухвалив кінцевий проєкт іміграційного закону, силою якого буде допущених до ЗД в найближчих двох роках 205,000 нових імігрантів.

Хто будуть ці нові імігранти?

Цей закон має багато обмежуючих постанов, але вже тепер можна сказати, що число імігрантів українського роду буде залежне в прямій лінії від нас самих, себто від нашої організованости тут в Злучених Державах і в окупованих зонах Німеччини та Австрії. Само признання певного числа навіть законом не значить, що таке число приїде, бо треба здати собі ясно справу, що і надалі будуть і вже діють сили, щоби наших людей не допустити на землю Вашингтона. Які це сили, кожен з нас знає і не треба про це багато говорити. Важніше, натомість, застановитись, що нам **треба** зробити і то зараз, щоби ці ворожі сили здержати і дати змогу як найбільшому числу наших імігрантів переїхати до ЗД.

На основі нового закону зможуть приїхати до З. Д. тільки люди, які мають признаний степень „переміщених осіб" або як це загально кажуть ДіПі. (Дійсплейсд Персонс) та які матимуть забезпечену працю і мешкання тут в ЗД.

Кошта морського транспорту покриє ІРО (Міжнародна Організація для Скитальників) а тут в ЗД мають цими людьми занятися їх рідні або Допомогові Організації. Дуже важна постанова це та, що кожна „переміщена особа" мусить мати докази, що вона находилась в окупованих зонах Німеччини та Австрії вже від 22. грудня 1945 року. Це дуже важливе рішення і його повинен тямити кожен, хто старається спровадити своїх рідних чи знайомих.

На основі постанов цього нового закону та відомої нам статистики наших скитальників, повинно би приїхати до Злучених Держав в найближчих двох роках — починаючи з днем 1. липня, 1948 — не менше як 25,000 українців а найбільше 50,000. Коли візьмемо число, себто 25,000, то це значить, кожного місяця можна сподіватися приїзду поверх 1000 українців.

Самі вже числа вказують, які величанські завдання перед нами.

Наші завдання.

Маючи перед собою таку велику проблему масового переселення нашої нової іміграції, треба нам здати собі справу, що ми можемо і що ми повинні зробити в цій справі.

Знаючи систему виконування американських законів наші завдання є двоякого роду:

1) Підготовити тут в ЗД місце і працю для новоприбуваючих і 2) Мати свій власний апарат для помочі урядовим американським чинникам у підборі імігрантів в Німеччині та Австрії з одного боку та стежити, і не допустити до надужить при виборі нових імігрантів з другого боку.

Хто покликаний до цього завдання?

Немає двох думок, що до виконання цілої іміграційної програми для українців є покликаний Злучений Український Американський Допомоговий Комітет і увесь свідомий українсько-американський загал мусить його піддержати в цій праці ЗУАДК це одинока американсько - українська установа, визнана американським урядом та американськими військовими кругами в окупованих краях вона має обовязок і доручення — на основі договору з ІРО — бути речником української міграції перед згаданими установами. ЗУАДК вже в місяці березні вислав 50,000 бланкетів до наших громад, щоби новоухвалений закон знова не захопив нас неприготованими. Управа З. У. А. Д. К. поробила усі потрібні заходи перед другими американськими допомоговими організаціями, щоби забезпечити собі їх поміч тут в Америці, а в Німеччині представництво ЗУАДК урядило цілий ряд культурних імпрез, щоби запізнати представників чужинецьких урядів, яку вартість уявляють собою українці.

Треба ствердити, що представники американських допомогових організацій таких як Нешенел Католик Велфер Конференс, Чорч Ворлд Сервіс, Квейкри та другі прислали вже з Німеччини свої звіти, повні захоплення українськими скитальцями та працею представництва ЗУАДК в Німеччині та Австрії, зазначуючи, що хоч представництво ЗУАДК було одним із останніх, яке зачало працю на теренах Німеччини, то кількамісячні успіхи цього представництва вже перейшли працю других.

Як бачимо, то на думку чужих, деколи навіть ворожо наставлених організацій, ЗУАД Комітет здобув для українства такі сильні позиції, яких захитати вже не легко. І нашим завданням повинно бути закріпити ці позиції і дати ЗУАДК змогу докінчити цю велику працю для нашої іміграції, яку він почав ще в 1944 р. і яку він постепенно і послідовно переводить в життя.

Не забуваймо, що ЗУАДК, хоч не має таких матеріяльних засобів як другі великі американські допомогові організації, то проте цей наш Комітет визнаний всюди як рівновартний і рівноправний член американської допомогової сімї, з рівнорядним голосом у всіх допомогових справах.

Тільки цьому треба завдячити факт, що новостворений Переселенчий Осередок ЗУАДК в Ню Йорку має повну кооперацію усіх допомогових американських організацій. Невірно було подано, що ЗУАДК не міг добитися співпраці з Чорч Ворлд Сервіс в Переселенчому Осередку. Навпаки, ця організація теж заявила свою повну згоду до співпраці і не тільки кооперує при розміщенні осіб на працю, але і дала свою згоду на виставлення корпоративних афідевітів для православних українців на рекомендацію ЗУАДК. Можна сказати, що коли б усі українські громади і організації та поодинокі люди відносились до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету з такою пошаною як це роблять американські допомогові організації та їх представники, то справа переселення 50,000 українців до ЗД була б здійснима та легка до переведення.

(Кінець буде).

Олекса Грищенко

(Продовження зі стор. 3-тої).

щоденнику „розкішним" виданням.

З Царгороду Грищенко їде в Атени і влаштовує там свою виставку. Потому — Париж, Рівієра, Корсика, Португалія, знову Греція, Крета. Він дістає прізвище: „український волоцюга". Звідусіль привозить маси все нових творів, паризькі галерії одна за одною влаштовують його виставки. Дотепер в одному тільки Парижі мав 12 власних виставок, не рахуючи всяких збірних, де, як у репрезентативному „Осінньому Сальоні", мистець рік за роком бере участь. Але не тільки у Франції влаштовує він свої виставки — його твори знає вся Европа від Мадриду й Барсельони аж до Стокгольму. Передові галерії і музеї набувають твори Грищенка, — крім музеїв паризьких, — такі як королівські музеї в Копенгазі і Брюселі, музеї модерного мистецтва в Мадриді, Монако, Греноблі, Генті і ін. А особливо в французькому малярстві Грищенко здобуває міцну позицію й імя, і то одне з передових. А хто знає, що уявляє собою сьогочасне французьке малярство і який його вплив та значення у світовому мистецтві, той зрозуміє, що така позиція багато значить і на тисячі здобувають її лиш одиниці.

Все те, що пишемо тут, це більш загальні інформації про Грищенка і зовсім нічого не сказано про його малярство. Але, щоб писати про його творчість, про його вибуховий кольор, що дзвенить найглибшими акордами тонів, про силу і впевненість удару пензля, де з кожного мазка пізнати темперамент майстра, про його незвичайно глибоке, сказати б, первісне і стихійне сприймання природи і передачу тих вражень глядачеві — на те треба б окремої і не газетної статті. Колись Павло Ковжун дав вичерпну і вникливу монографію Грищенкової творчости, в якій показав, як його малярство виростало з українського ґрунту і збагачувалося досвідом чужого. Тепер французький автор, один з найкращих сьогочасних знавців модерного малярства і авторитет у ньому, намагається збагнути таємницю Грищенкових кольористичних чарів і знаходить її у впливах Сходу і його фантастичних феєрій. Він підкреслює особливо велику культуру, яка завершує темперамент цього найбурхливішого кольориста та зазначує, що на виставках Грищенкові твори ривалізують блеском з Матісовими.

Як усякі порівнання, і це остане досить умовне і непевне. Матіс, як це можна було бачити хочби з недавньої його виставки в Музеї Мистецтва в Филаделфії, справді кольорист незвичайний. Але природа для нього є тільки претекстом творити живі і веселі кольористичні плями. Природа в нього зникає. Цього немає зовсім у Грищенка, де, власне його творчість хоче ту природу показати — але показує не тільки її звичайний вигляд, а й її сили і соки, що бурлять у її нутрі. Або, кажучи коротше, він показує душу природи, тобто, — виконує перше і найважливіше завдання, що його має перед собою кожен справжній мистець. І, додаймо, показує ту душу з нечуваною силою динаміки: все є там в руху, як у перший день створення світу.

С. Гординський.

Зїзд Українських Професіоналістів — на Лейбор Дей, в Акрон, Огайо

В часі Світової Виставки в Шікаго відбувся у цьому місті в днях 18 і 19 серпня 1933 року Перший Конгрес Українських Професіоналістів. Як відомо в цьому самому часі й в цьому ж місті відбувся теж і Перший Конгрес Ліги Української Молоді Північної Америки. Від цього часу так складається, що як відбувається Зїзд Ліги Молоді, то водночас відбувається теж і Зїзд українських професіоналістів, що то вийшли з тут родженої й вихованої молоді, або, коли мова про найстарших професіоналістів, прибули а американську чи канадійську землю ще малими дітьми.

Американські та канадійські професіоналісти, які взялися за будову своєї організації, поставили собі різні добрі цілі, які їх мали тісно звязати в праці на цій землі, де вони живуть, а теж в праці для допомоги краянській справі в Европі, чи в ширенні української культури на американських землях.

За час свого існування Товариство Українських Професіоналістів багато не осягнуло, на що складались різні причини, про які не тут місце говорити, бо моя ціль тільки звернути увагу наших професіоналістів, що Товариство далі існує і думає свою діяльність оживити і поширити. В часі війни була припинена діяльність Ліги Молоді, була припинена з подібних причин теж і діяльність Товариства Професіоналістів. Тепер Ліга Молоді вже відновила своє передвоєнне життя і скликає на Лейбор Дей новий Конгрес, який відбудеться в місті Акрон, Огайо. Товариство Професіоналістів теж відбуде в цьому місті й в цей самий час свій Зїзд.

Пригадую, що останній Зїзд Товариства Українських Професіоналістів відбувся в Дітройті, в 1941 році. Тоді до уряду Товариства ввійшли такі професіоналісти: Осип Чарновський, предсідник; Михайло Пізнак, заст. предсідника; члени Управи: Степан Шумейко, Анна Чопек, д-р Кулик, д-р А. Вахна; писар і скарбник: д-р А. Т. Кібзей. На цьому Зїзді було 29 професіоналістів. Були довгі наради і живі дискусії. Рішено, між іншим, вважати завданням українських професіоналістів поширювати видання про Україну англійською мовою, зокрема Історію України М. Грушевського, яку тоді видано заходами У. Н. Союзу.

Такі дискусії та наради рішено відбувати кожного року. Та настала друга Світова Війна і зїзди треба було відкладати. Тепер однаке прийшла пора, коли наше організаційне життя треба відновити. Щоб цеї справи не відкладати, предсідник та секретар рішили скликати найближчий Зїзд Товариства Українських Професіоналістів на цей Лейбор Дей, до міста Акрону.

Подаємо це до загального відома українських професіоналістів в стейтах і Канаді й просимо їх прибути на Зїзд в якнайбільшому числі. Теж просимо піддавати нам різні думки щодо програми Зїзду, яка буде проголошена пізніше. В справі інформацій проситься писати до писаря на таку адресу:

Dr. A. T. Kibzey,
4651 Braden Ave.,
Detroit 10, Mich.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

„Присутний". — Ваш допис, як й інші, які вже довший час на свою чергу. Будьте певні, що це діється не тому, що в редакції щось залягає. Дописи є того самого дня в друкарні, коли надходять. Але в друкарні теж робота поділена і все має свою чергу, а якби навіть кожного дня усе зложили, то й це не помогло б, бо не було б місця в газеті. До того матеріял мусить бути різнородний. Теж є статті й дописи, які ніяк не можна відкладати! Отже є багато причин, від нас незалежних, через які дописи спізняються. Нас теж дратує, коли поглянемо на купу дописів, що ще не зложені й не відруковані, як дратує це тих, що ждуть на них. Теж треба мати на увазі, що є тижні, коли дістаємо багато дописів, а в інших мало. Більше дописів надійшло якраз у часі, як ми друкували звіт з річних нарад головного уряду У. Н. Союзу. Тоді було мало місця в газеті й це теж причина проволоки.

А. Г. Б. — Дописи, які Ви надіслали редакції, були видруковані.

ТАРЗАН У ЧІЛЕ.

З Пуерто Варас повідомляють, що 29. квітня 1948, під час великої облави проти злочинців, які поховалися по лісах, загони поліції зловили 12-літнього, незвичайно міцного й прудкого хлопця у віці приблизно 12 років, що самітно жив у лісі, полюючи на звірів у районі Рибної ріки. Незвичайно гарний хлопчина з волоссям, яке спадає йому нижче рамен, однаково добре бігає по землі, пливе і жене вітками у вершках дерев. Полюючи, він не застосував ні списа ні лука, а просто здоганяв свою здобич, чи то звірина чи риба.

Всі спроби розмовитися з хлопцем були даремними. Він не говорить жадною людською мовою, навіть не знає мови чілійських дикунів племени „мапуше". Зате він розуміє мову тварин та птахів і ліс нераз відгукувався на крики полоненого хлопця. Чілійські вчені-антропологи — зацікавилися хлопцем і досліджують, до якої людської раси він міг би належати. („Праця", Бразилія).

ПОДЯКА

Тому, що про дітей і найближчу рідню бл. п. о. ОЛЕКСИ ПРИСТАЯ нема ніяких відомостей і вони покищо не можуть цього зробити, я, його братанич, почуваюся до милого обовязку в їх імені зложити щиру подяку всім, що причинилися до закупна Покійному так величавого нагробного памятника.

В першій мірі дякую Впреп. о. деканові М. Кузіву за всякі старання при закупні памятника і за посвячення, получене з панахидою над гробом у дні 31-го травня 1948 р., як рівнож о. сотрудникові Ст. Чомкові та учителеві Я. Заяцеві.

Дякую парохіяльному секретареві і тростісові п. Вікт. Осухівському за його труди і посвяту; заступникові голови п. Тео. Майковичові; скарбникові п. Ант. Гібі; членам контрольної комісії п.п. Стеф. Кульбі і Ів. Пігулякові і всім членицям і членам парохії св. Івана Хрестителя в Сиракюз, Н. Й., за Ваш християнський і шляхотний чин, яким Ви увіковічнили память колишнього свойого душпастира, бл. п. о. Олекси Пристая, що з батьківською любовю до Вас трудився при будові церкви св. Івана Хрестителя, для зросту і розцвіту сиракюзської парохії та її грядучих поколінь.

Тамже на цвинтарі св. Івана Хрестителя бажав спочити вічним сном, межи своїми любими парохіянами. Окрему вдячність висловлюю пані Еві Павловській (вдові по Петрові) за украшування гробу і християнські повинності.

Хай Бог Всевишній всім щедро винагородить!

У червні, 1948. РОМАН ПРИСТАЙ, братанич

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

СЕЙНТ КЛЕР, ПА.

Окружні збори відділів У. Н. Союзу.

В неділю, дня 23. травня в год. 2-гій після полудня тут відбулися окружні збори відділів Українського Народного Союзу, на яких обговорено цілий ряд важливих актуальних справ, головно у зв'язку з теперішньою кампанією за збільшенням до 50,000 членів.

Збори відкрив окружний предсідник Союзових відділів, головний контрольор У. Н. С., Дмитро Капітула, привівавши приявних делегатів та вияснивши ціль зборів. Після відчитання протоколу окружним секретарем та після переведення формальностей ствержено, що на зборах було 22 делегатів, які заступали 11 відділів, а 14 відділів не прислали своїх делегатів.

Після того головний контрольор і один з найстарших членів У. Н. Союзу, Дмитро Капітула, широко вияснив історію, розвиток, цілі та завдання цеї найбільшої української народньої організації. Він підкреслив головні ці незрушимі моральні і матеріяльні основи, на яких У. Н. С. побудований, величезний вклад праці в його розбудову та головну цю безприкладну допомогу, яку дає У. Н. Союз не тільки своїм членам, але й цілій українській справі.

В дальшому бесідник довше зупинився на кампанії за збільшення Союзу до 50,000 членів, виказуючи надзвичайно велике значення цеї кампанії для нашої організації та для нашої громади. Нажаль, твердив він, не всі це якслід розуміють і не всі відділи виконують під цим оглядом свої обов'язки. Вправді, вже деяка кількість відділів повністю виповнила свою квоту і здобула визначену їм кількість членів; інші виконали цю квоту частинно, але є й такі, що досі ще не прокинулися зі свого сну та, здається, дожидають аж робота сама за них виконається. Розглядаючи причини цього занедбання, Д. Капітула ствердив, що вона лежить насамперед в неактивності та нездарності урядників цих відділів. Проте, бесідник висловив надію, що й вони вкінці зрозуміють перебране ними почесне завдання урядників відділів У. Н. Союзу та хоча і спізнено, але ще виконають свої обовязки у відношенні до Батька-Союзу.

Над докладом Д. Капітули розгорнулася широка дискусія і урядники поодиноких відділів з черги говорили про перебіг кампанії в своїх відділах, про труднощі, з якими їм доводиться зустрічатися та про успіхи, чи невдачі, яких вони в цій кампанії зазнали. Підчас дискусії поставлено внесення, щоби для скріплення організаційної роботи в окрузі запросити організатора УНС з Дітройту, Івана Іванчука, що вміє добре промовляти та міг би здобути для УНС багато не тільки старших, але головно молоді. При цій нагоді виринуло запитання хто мав би покривати кошта організаційної праці і рішено, щоби в справі цього організатора п. Капітула порозумівся з Головним Урядом УНС. Заторкнено ще цілий ряд інших актуальних справ, в яких забирали голос поодинокі представники та рішено скликати чергові окружні збори в місяці вересні у Феєквил, Па.

Дмитро Капітула, предс.,
Іван Чепа, секр.,
Онуфрій Костюк, касієр.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На політичну акцію У. К. Комітету.

Боротьба за визволення українського народу ведеться далі, а тим самим і ми, американські українці, мусимо далі обороняти право України на вільне й самостійне життя. Такє заявив п. Василь Мандзій на зборах нашого місцевого Американсько - Українського Горожанського Клюбу, 13 Вашингтон вулиця. Ці збори відбулись 4. червня. Предсідник, п. В. Мандзій, сказав дещо більше про політичну працю Українського Конгресового Комітету та підніс думку, що й Клюб повинен поперти цю працю своєю жертвою. Члени одноголосно ухвалили причинитись до збірки 50,000 долярів, потрібних на працю Комітету, та виасигнували з каси на ту ціль $50. Ми знаємо, що з Америки українського народу не визволимо, але можемо помогти йому визволитись і це ми повинні робити. Це робить Український Конгресовий Комітет, який не забуває усіх ворогів українського народу, усі „пацифікації" та інші лиха, що їх нанесла Україні теж і Польща, яка хотіла б знов загарбати західні українські землі з українським Львовом.

Думаємо, що всі наші Горожанські Клюби, Народні Доми та інші народні установи повинні негайно **відізватись** жертвами на заклик Українського Конгресового Комітету і боронити український нарід ділом, жертвою на політичну акцію, яка змагає до визволення України.

За уряд Клюбу: **Василь Мандзій**, голова; **Омелян Тутко**, касієр; **Пилип Гарасимів**, секр.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохаєтеся на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і біорових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

14,785 Стецюк Юстини, Колісник Давида з с. Хотовиця (Кременець, Волинь) від Ясінський Степана.

14,786 Литвин Мирона, Василя і Сидорка з с. Рошнева (Станиславів) від Дрешко Миколи.

14,787 Парійчук Івана від Левицький Івана с. Івана і Рузьки Парійчук з с. Вирки (Радехів).

14,788 Середич Михайла від Середич Гаврила з с. Яблінка Вижна (Турка).

14,789 Ковальський Олекси і Таньки від Шульган Михайла з с. Пристань (Жовква).

14,790 Михайлюк Анни від Михайлюк Степана з с. Межиріча (Жидачів).

14,791 Кравець Петра вуйка Еви і Анни сестер від Кравець Михайла з с. Пашківців (Сянік).

14,792 Богуцький Данька з м. Хурдинія (Новий Самбір) від Загродський Йосифа.

14,793 Щербій Миколи, Івана з с. Верхня (Калуш) від Щербій Евдокії.

14,794 Биндирська Палагиї з с. Бубулинці (Бучач) від жінки брата Биндирської.

14,795 Малиновська Марії зам. Блок з с. Висла (Рогатин) від Малиновська Анни (Андраш).

14,796 Пиняга Івана з с. Башня Гірна (Рава Руська) від Пиняга Миколи.

14,797 Кобринович Івана і Марії з с. Волошки (Волинь) Максимюк Степана з с. Вел. Загайці (Кременець, Волинь) від Приступа Григорія.

14,798 Павловський Іван та його дітей зі Струсова (Теребовля) від Баланецька Ольги.

14,799 Іванюта Василя з с. Окопи св. Тройці, Григоришин Михайла з с. Панівці від Продан Петра.

14,800 Сікорський Михайла з Железова (Камінка Струмилова) від Петрів Григорія.

14,801 Ляхновський Гаврила від Ляхновська Фені з с. Жукотин (Турка).

14,802 Шулик Ізидора з с. Яблониці Польської (Березів) від Войтович Леона.

14,803 Родини Купецьких та односельчан з с. Замочок присілок Сороки (Жовква) від Сорока Григорія.

14,804 Рудик Степана з с. Теплиці (Ярослав) від Рудик Івана с. Федька.

14,805 Чвертинський Петра з с. Пониква (Броди) від Кушпето Зенона з с. Гаїв Старобрідських.

14,806 Мартинюк Стаха і Антона, Демчук Володимира від Кушпето-Кровіцька Марії.

14,807 Гардиш Евдокії, Ксенії і Павла, Замерaнюк Анни всі з с. Раковець (Підгайці) від Кукіш Юлії.

14,808 Шелегида Теодора з с. Лепя (Турка) від Юзефович Василя.

14,809 Серганюк Анни з дому Заверчук д. Андрія з с. Словита (Перемишляни) від Заверчук Павла.

14,810 Мудра Марії зам. Патрило з с. Оріхівці (Скалат) від Мудрий Василя с. Михайла.

14,811 Бодяк Дмитра і Наталії з с. Гламча (Сянік) від Бодяк Павла.

14,812 Кревних і знакомих з с. Красний-Либохора (Турка) від д-ра Гурко Івана син о. Гурко.

14,813 Чир Мільки д. Йосифа з с. Бусовиськ (Старий Самбір) від брата Чир Максима.

14,814 Рик Василя батька і стрийків Федька, Олекси і Миколи з с. Комарники (Зрики Турка) від Рик Йосифа.

14,815 Семенович Дмитра з с. Домашів (Рава Руська) від Семенович Андрія.

14,816 Череватий Лаврика з с. Борщів (Ланівці, Волинь) від Череватий Дениса.

14,817 Черниш Володимира і Надії з м. Березного (Волинь) від Хомяк Анастазії.

14,818 Від студенток Українок, які бажають запізнатися з Українцями як рівнок подружитися та забрати їх до Америки від сестер Масляк Стефанії і Марії.

14,819 Лисиця Андрія Мироня з с. Ромейкова (Звенигород, Київщина) від Лисиця Василя.

14,820 а) Дембич Евдокії з с. Копанки (Войнилів) від доньки Федорів Анни, Стасюк Марії.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

БОЖЕВІЛЬНИЙ БОЛЬШЕВИК ВБИВ ФРАНЦУЗА.

Відень, 24 червня. — Майже немає дня, в якому тут не трапився б будь-який важкий випадок між совєтськими і західними окупаційними силами. Вчора тут знов один совєтський член міжнародної поліційної патрулі, з'їхавши з глузду, вбив одного француза та поранив одного таки свого совєтського товариша.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Г. Д., Бостон, Масс. — Таких подяк не проголошуємо. Хто хоче доконче це робити, тоді можна це містити в платних оголошеннях. Усі збірки з Бостону є завжди проголошувані в дописах з описами, хто і що зібрав і хто жертвував. Це вистачає. Ми оцінюємо тонке відчуття наших скитальців, що хотіли б дякувати за все, що тут добрі люди роблять для скитальців, але ми не звикли до таких прилюдних подяк, а властиво відвикли від цього звичаю. Ми думаємо, що в нас взагалі забагато дякується через тоді, коли якась праця чи жертва є нічим іншим, а звичайним сповненням громадського обовязку, чи звичайною людяністю.

ТАРЗАН, ч. 1870. Тарзан не переполоханий.

Та заки ще Джейк вспів вистрілити, Дон вибив йому з рук кріс.

В наступній хвилині Тарзан наскочив на наміреного вбивника.

Одначе з гнучкістю, незвичайною для його будови, Кринч ухилився набік.

Тоді малпочоловік спотикнувся об ногу Джейка і його ніж вилетів йому з похви.